

AUKN bo morala nositi svoj del odgovornosti za dražja posojila pri NKBM

Vesna Vuković
Suzana Rankov

Ljubljana – Predsednik vlade **Borut Pahor** je še po četrtkovi seji vlade poudarjal, da mora Agencija za upravljanje kapitalskih naložb države (AUKN) kot neodvisni in samostojni organ prevzeti odgovornost za svoje odločitve. Včeraj se je izvedelo, da je mednarodna bonitetna agencija Fitch v četrtek znižala bonitetno oceno NKBM zaradi vmešavanja AUKN v njeno dokapitalizacijo, kar bo imelo škodljive posledice na poslovanje mariborske banke in posledično lastnike. Toda premier Pahor, kot so nam povedali v njegovem kabinetu, še vedno ne namerava ukrepati in ugotavljati odgovornosti agencije. Odgovornost za morebitno oceno dela agencije prelagata na parlament, čeprav po zakonu državnemu zboru vlada predlaga imenovanje in razreševanje uprave in sveta AUKN.

Kot je znano, je AUKN na čelu z **Dagmar Komar** najprej želela ustaviti dokapitalizacijo NKBM, ker v proračunu ni bilo zagotovljenih sredstev za njo. Nato pa je tik pred zaključkom dokapitalizacije prisilila tri državna podjetja – Pošto Slovenije, Elektro Slovenije in Gen energijo – v nakup delnic NKBM, pri tem pa so na agenciji tudi javno dvomili v poslovanje banke. V državni proračun se bo zaradi odločitve AUKN letos steklo 48 milijonov evrov manj, tolikšen je namreč oportunitetni strošek te operacije, saj je AUKN že zagotovila, da od teh treh podjetij ne bo terjala izplačila dividend.

Fitch pa je v četrtek ravno zaradi spornega vmešavanja AUKN v dokapitalizacijo banke znižal obstoječo bonitetno oceno dolgoročnega tveganja z A- na BBB+. Ocena F2 za kratkoročno tveganje ostaja nespremenjena, ocena prihodnjih izgledov pa stabilna. »Zni-

žanje verjetnosti pravočasne podpore banki« je bil ključni, a ne edini razlog za znižanje bonitetne ocene, je razvidno iz bonitetnega poročila. Poleg tveganja, da NKBM v prihodnosti ne utegne dobiti pravočasne podpore vlade, so v Fitch izpostavili »nasprotujoče izjave vlade med samo dokapitalizacijo ter pomanjkanje jasne strategije glede lastništva banke«. Iz pojasnil Fitcha je razvidno, da bi bilo za njih bolj sprejemljivo, če bi namesto državnih podjetij pri dokapitalizaciji NKBM sodelovala neposredno država.

Posledice poslabšane bonitetne ocene utegnejo NKBM in posledično njene stranke ter delničarji občutiti že jeseni, ko naj bi v banki izdali za pol milijarde evrov obveznic. S to izdajo nameravajo v NKBM nadomestiti za okoli 550 milijonov evrov posojil, ki jim zapadejo v letošnjem letu. Po napovedih finančnih analitikov je pričakovati, da se bo obrestna mera obveznic zvišala za do 0,1 odstotne točke, medtem ko bi se za hibridne instrumente lahko zvišala celo do 0,5 odstotne točke. Prav tako je pričakovati negativen odziv kapitalskih trgov na kotacijo delnice NKBM na ljubljanski in varšavski borzi.

Čeprav premier poudarja, da mora agencija za svoje odločitve sprejemati odgovornost, očitno tudi pri fiasku, ki ga je zaradi nje doživela NKBM v mednarodni finančni javnosti, ni pričakovati priznanje in ugotavljanje odgovornosti. Ministrstvo za finance oziroma njen minister **Franco Kržanič** se je včeraj izognil komentiranju aktivnosti in odločitev AUKN, »saj gre za neodvisno in samostojno agencijo«. Tako ni odgovoril na vprašanje, ali bo proti AUKN predlagal kakšne ukrepe. Na ugotovitve Fitcha, ki je zaznal nasprotujoče izjave v času dokapitalizacije in pomanjkanje jasne lastniške strategije banke v prihodnje, pa minister Kržanič odgovarja, da so pripravili strategijo fi-

nančnega sistema, ki napoveduje modernizacijo lastniške strukture finančnih ustanov, ki so v lasti države. NKBM ima po Kržaničevi oceni možnost, da se pritoži na bonitetno oceno in če bi se, bi morala bonitetna hiša »tem novim dejstvom (torej, da so pripravili strategijo, op. p.) in okoliščinam priljubiti ter jih upoštevati«.

»Vrč lahko hodi po vodo toliko časa, dokler se ne razbije,« pa je bil kratek razvojni minister **Mitja Gaspari**, ki že po dokapitalizaciji NKBM povedal, da načelno nasprotuje udeležbi nefinančnih družb pri financiranju finančnih podjetij.

Ministrica za gospodarstvo **Darja Radič** je že v četrtek povedala, da je sprožila ustrezne postopke in računsko sodišče zaprosila, naj preveri pravilnost izvedbe postopka v primeru prisiljevanja podjetij, da so kupovale delnice NKBM. Po njenem mnenju AUKN ne ravna v skladu s svojim kodeksom in hodi »po robu ali včasih kar malo čez zakona o gospodarskih družbah, kar zadeva pristojnosti« ter omejuje pristojnosti nadzornih svetov in se spušča v dnevno odločanje posameznih podjetij.

Na Kapitalski družbi, ki je druga največja lastnica NKBM, so poudarili, da je znižanje bonitetne ocene posledica dogodkov ob dokapitalizaciji in negotovosti glede lastništva države v prihodnje. »Negativen vpliv na zadolževanje banke na mednarodnih trgih pa se bo verjetno nadaljeval,« so dodali.

AUKN in predsednica njenega sveta AUKN **Alja Markovič Čas** kljub vsemu očitno ne sprejemajo odgovornosti za znižanje bonitetne ocene, saj naša vprašanja v zvezi s tem niso želeli komentirati.

vesna.vukovic@dnevnik.si
suzana.rankov@dnevnik.si

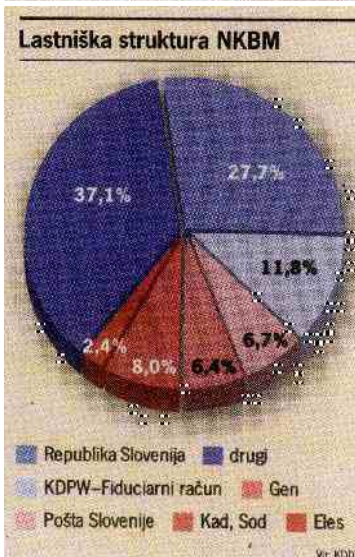
Vodstvo agencije brez neposredne odškodninske odgovornosti

Uprava in svet agencije nista neposredno odškodninsko odgovorna po zakonu o gospodarskih družbah, tako kot so vodstva gospodarskih družb, v upravljanje katerih posega agencija. Člani uprave AUKN imajo namreč status javnih uslužbencev, zato je edina sankcija razrešitev, za katero je potrebna večina poslanskih glasov.

Na AUKN so nam pred časom zatrjili, da zanje kot za javne uslužbence velja odgovornost po določilu zakona o javnih uslužbencih. Ta določa, da je javni uslužbenec odškodninsko odgovoren za škodo, ki jo protipravno povzroči delodajalcu pri delu ali v zvezi z delom naklepno ali iz hude malomarnosti. Toda sočasno je za škodo, ki jo na delu ali v zvezi z delom protipravno povzroči javni uslužbenec tretji osebi, nasproti tej osebi odškodninsko odgovoren delodajalec, torej država. Tretja oseba lahko kot oškodovanec zahteva povračilo škode tudi od tistega, ki ji je protipravno povzročil škodo, če je bila škoda povzročena naklepno, vendar je potrebno ob tem opozoriti, da je naklep težko dokazati.

Bonitetna hiša Fitch je pri znižanju ocene NKBM upoštevala tako nasprotujoče si uradne izjave glede ohranitve državnega deleža v banki, ki so bile podane med postopkom dokapitalizacije, kot tudi odsotnost jasne strategije vlade o prihodnji lastniški strukturi banke. A AUKN pod vodstvom Dagmar Komar svoje odgovornosti za to ne priznava.

Čeprav je država tudi po vpisu dokapitalizacijskih delnic ohranila svoj 51-odstotni delež NKBM, se je neposredno državno lastništvo znižalo z 41,5 odstotka na slabih 28 odstotkov. Poleg povečanja lastništva tujih vlagateljev na 21,6 odstotka (večina dokapitalizacijskih delnic, ki so jih kupili tuji vlagatelji, je vpisanih na fiduciarnem računu KDPW) so za največje spremembe v lastništvu poskrbeli Pošta Slovenije, Gen energija in Eles, ki imajo skupaj več kot 15 odstotkov delnic. Med vlagatelji, ki so vplačali največ delnic, izstopajo skladi švedske družbe za upravljanje East Capital, ki so večji del delnic kupili prek fiduciarnega računa KDPW, med večjimi dokapitalizatorji pa so bili tudi NFD 1 ID, Merrill Lynch, vlagatelji s fiduciarnimi računi Unicredit banke in Raiffeisen banke, kuvajtski državni investicijski sklad ter podjetnik Marjan Pišljar, ki je tudi edini fizični lastnik med največjimi 50 lastniki NKBM.